

Zpráva seniora Královéhradeckého seniorátu na konvent za 2018

Vážené konventuálky, vážení konventuálové, sestry a bratři,

stojím před nejednoduchým úkolem napsat zprávu o seniorátu za období 2018. Nejde jen o zprávu statistickou, Při té by stačilo Vás odkázat k tabulce, kterou příkládám, která se vygenerovala ze statistických dotazníků našich sborů. Nejde také jen o rok 2018, ale nakonec o celý čas až po dnešní den. Nadto jde o výhled, cestu, cíl, ke kterému směřujeme – tedy snad a doufejme.

Co se týče statistiky – tu příkládám. Lze v ní najít úbytek za poslední rok o 32 členů. Českobratrských evangelíků v Královéhradeckém seniorátu bylo tedy 3004 k 31. 12. 2018. Je to úbytek menší než v předešlých letech. Nutno poznamenat, že v poměrech sousedního Německa bychom měli právo na držení dvou sborů v celém seniorátě – snad po dvou farářích, ale pouhých dvou sborů.

V porovnání s předchozími roky je pozoruhodný nárůst církevních služebností. Stále více svateb vykonáváme. Nejsou to závratné počty, ale je na nich ke zjištění, že poptávka společnosti po alternativě ke státním úřednickým oddávkám roste, ačkoli to asi nic výrazného neznamenaá vzhledem ke každodennímu provozu sborů a církve. Výrazný nárůst je také u pastoračních rozhovorů – pokud jsou údaje uváděné ve statistikách spolehlivé. Ale asi to opět kopíruje narůstající potřebu společnosti, lidí v ní, po individuální péči, intimně zpovědi.

Skokově narostl počet konfirmandů a také, zdá se počet mládeže. Konstatujeme ovšem, že jsou sbory, kde jsou jednotliví mládežníci, kteří žádný kontakt se svými vrstevníky nemají, a je to velmi smutné. Tady dlužíme a vydat se za jednou ovcí je v tomto případě velmi důležité.

Bohoslužby – jedna věc je statistika, která zprůměruje bohoslužby konané po celý rok, a druhá věc je realita běžných nedělí. Co se týče oné statistiky – srovnával jsem s rokem 2015 a lze sledovat sestup. V některých ukazatelích jsme na stejných číslech, v absolutním vyhodnocení na číslech nižších. Jenže to pořád ještě není dostatečně realistický pohled. K tomu níže.

Získali jsme v minulém roce do seniorátu tři nové faráře. Tři muže dobropověstné – Petra Grendela, Jana Lavického a Michaela Erdingera. A letos nově na místo druhé farářky v Hradci Králové nastoupila Kristýna Kupřová a do Jičína Anna Kracíková. Jsme rádi. Naopak odešel do jiného seniorátu Michal Kitta, dosavadní senior, zemřel Aleš Mostecký, který nám velmi chybí a do důchodu letos v červenci odešel Jaroslav Kučera. Do Vrchlabí by s Novým rokem měl nastoupit Michael Pfann a před volbou na částečný úvazek má do Dvora Králové sestra farářka Daniela Brodská.

Pomocí v kazatelském úsilí jsou nám výpomocní kazatelé, jejichž zprávy jsou součástí konventních materiálů. Nově byl v letošním roce ordinován Jakub Kašpar, ordinace čeká sestry Hanu Pojezdnu a Evu Medkovou. To je všechno dobře.

Stálou bolestí je nám neobsazenost a spíše také neobsaditelnost sborů v Hořicích a v Novém Bydžově. Vymýšlet můžeme různá řešení, leč narážíme na limity lidské a hospodářské. Jinak řečeno – nejsou k dispozici faráři, už vůbec ne takoví, kteří by byli ochotni nastoupit třeba do služby seniorátního faráře s administrací dvou zmíněných sborů. Limit hospodářský – seniorátní farář, to místo máme dokonce zřízené, leč neobsazené, by znamenal okamžité zvýšení repartic pro všechny sbory v seniorátě průměrně o cca 11.000,- Kč jen pro příští rok + další zvýšení o náklady na bydlení a cestovné, celkem by to dalo třeba 15 tisíc na jeden sbor. Za stávající situace si takovou věc seniorátní výbor ani netroufá navrhnout. Ale jak z první podmínky vyplývá, není ani co navrhnout.

Sbor v Kostelci nad Orlicí je v současné době administrován z Třebechovic a o své budoucnosti přemýšlí.

Tím se dostáváme k zásadní věci, která nás určuje a námi hýbe. Tou je právě ekonomika. Může mne to rozčilovat a děsit, ale chápu, že žádná alternativa není: synodní jednání bylo na prvním, druhém i třetím místě jednáním o penězích. Snad by někdo mohl namítnout, že jsme vydali ekologické prohlášení a že jsme jednali i o jiných věcech – to je pravda, ale to, co si odnášíme do každodennosti je tíseň z hospodářských potíží, nutnost navýšovat repartice a personální fond, pokusy církve o ekonomické výnosy – nejsem zmocněn ani vzdělán k tomu, abych jejich úspěšnost posoudil – tlak, který cítím ve vlastním sboru, potřeba uchránit a zachránit, co se zachránit ještě dá, vědomí nutnosti konce některých věcí, na které jsme byli zvyklí takřka po staletí. Při tom všem se naráží na limity myšlení lidí ve sborech, kteří mají za to, že vše zůstane tak jak bylo, že se stačí jen nějak přikrčit, nebo jsou, někdy jsou to jedni a titíž, tak radikální, že mluví o zrušení sboru tu i onde, lehkém prodeji, aby se v zápětí vrátili k obhajování modelu farní církve z 19. století.

Realita nadvlády ekonomiky nad teologií je nepříjemná, ale zároveň se nelze domnívat, že náprava nastane tím, že si prostě nebudeme ekonomického tlaku všímat a jen tak budeme po vzoru cvrčka pokračovat až do prvních mrazů. Protože pak v nejlepším případě jaksí jen poslušně umřeme. Je to totiž tak, že ekonomické problémy církve jsou problémem teologickým, i když je to teologie spíše přízemí, nebo suterénu, chcete-li.

A proto zpět k bohoslužbám. Jak už jsem pravil, jedna věc je statistika a průměry, druhá věc realita běžných nedělí. A ta je prostě tristní. A jedou v tom sbory všechny, od těch největších až po ty nejmenší. Protože účast řekněme 25 lidí ve městě s 35 tisíci obyvateli + obce přilehlé je směšná. Já se tím nedotýkám těch, kteří přišli a chodí pravidelně, a jsem rád, že s nimi mohu být před Boží tváří, ale zcela vážně mluvím o těch, co cokoli jiného předradí bohoslužbám. Jak je napadne, jako vyznávající českobratrské evangelíky, že po týdnu brodění se světem, po týdnu vlastní hříšnosti nepotřebují Boží slovo? Z čeho budou čerpat další dny? Anebo už to takhle vůbec nemají a naše církve opravdu poskočila k jakémusi liberalismu, že jsme jen zájmovým spolkem pěstující vědomí Boha – možná, nebo spíše sebevědomí? A ejhle, ono sebevědomí se vlastně dá lépe pěstovat bez kostela, že. A odtud začíná nakonec i naše bída finanční. A jsou sbory podle jména velké, ale v kostele je osm lidí, nebo šest. Na těch šesti je pak obětavost sboru, na těch šesti odpovědnost za to, že věc, kterou držíme, bude pokračovat. Ale to je prostě ekonomicky málo. Jakási obětavost těch ostatních, která se nakonec rovná jednomu středně velkému nákupu v Lidlu, prostě nestačí. A tak je to prostě teologický problém, totiž problém nedostatečné víry, nedostatečného pokání, hamartologický problém – totiž problém hříchu, který nedošel k soteriologii, totiž k odpuštění a spasení. Mizivá věrnost v nejmenších věcech vede ke ztrátě věcí velkých, ba ani k nim nakonec nedohlédneme a utopíme se v malichernostech.

Prý, a nevím, zda je to takhle úplná pravda, žijeme v nejateističtější zemi na světě. Tomu odpovídá úroveň obecné mravnosti. Vyjdete-li z naší sociální bubliny, jste zděšení. Domnívám se, že o to větší důležitost zde má českobratrské evangelictví, právě náš přístup, naše věrnost, naše vyvažování a pečlivé zvažování, naše racionální teologická tradice. Nikdo jiný tohle všechno nedělá. Nedovedu si představit, že bychom zde nebyli. A škoda přeškoda každého místa, kde nebudeme. A už taková místa jsou.

Ještě drobnost k té ekonomické situaci: vlastně jsem byl docela překvapen tam, kde jsem měl možnost nahlédnout do účetnictví, kolik peněz tu i onde je na sborových účtech. Ale nijak se nenadýmejme. Je to tam, kde je slavná minulost a osvědčuje se Boží požehnání tisícům pokolení těch, kteří se Boha bojí a jeho přikázání zachovávají. Je to prostě díky dědictví po otcích, nikoli vlastní přičinlivostí. Se stoupajícími požadavky, a ty tu prostě jsou, jsou i ony statisíce jen slabou stěnou chránící nás před pádem. A pak přijdou tři čtyři pokolení těch, kteří ponesou stíhanou vinu otců, totiž naši synové a vnuci a pravnuci. A to snad ne!

Jaká řešení nabízím, navrhuji?

Na prvním místě obnovu naší věrnosti. Budeme muset zkorigovat domněnky, že vše je na naší dobré vůli, tedy dobrovolnosti a svobodě. Protože naše dobrá vůle je poškozená a svoboda sama o sobě je jen prázdný prostor. A tak nutno přijmout břímě smlouvy a odpovědnosti. Smlouvy s Hospodinem, která znamená být nositelem požehnání světu. Chcete-li to jinak: vzít vážně Boží přikázání jako cosi, co se mně týká, já to mám slyšet a být odpovědný. Vzít vážně svou vlastní nedostatečnost a uchopit se spasení v Kristu. Jakým jiným způsobem to mám ještě vyjádřit. Jinak nám nejen stav církve, ale dokonce i stav společnosti padá na hlavu jako naše vina. Pak budeme vědět, proč jsme neděli co neděli v kostele a proč s napětím očekáváme Boží slovo.

A faráře prosím, aby mluvili z kazatelen pravdu, nikoli korektní kliše a do téhle pravdy, kterou musí oprostít od vlastních řevnivostí, aby pak zvěstovali spasení Hospodinovo. Aby se sami učili kajícímu životu, do kterého vchází Kristus a tak se učili lásce a pravdivosti. Nebojte, nevolám po mravokárcích či poněkud slaboduchých manipulátorech. Kažte slovo toho, který mluvil jako moc maje!

Nejkonkrétněji nejbližší úkoly: zdá se, že v tuto chvíli leccos, na co jsme byli zvyklí, končí. Spoléhat se na to, že nám v nejbližších dnech a letech kdosi cosi pošle a my budeme nějak přežívat v současném stavu dále, je iluzorní. Proto radím: tam, kde je to možné, využít domy, prostory ekonomicky, prosím, v souladu s Písmem a etikou víry dopomoci k získání peněz pro věc víry. Ale nedomnívejte se, že takhle získané peníze nahradí vaši vlastní obětavost. Takže i k ní vyzývám.

Chci končit pozitivně, a proto vybírám z Písma příhodná slova: Vy jste sůl země; jestliže však sůl pozbude chuti, čím bude osolena? K ničemu již není, než aby se vyhodila ven a lidé po ní šlapali. Vy jste světlo světa. Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře. A když rozsvítí lampu, nestaví ji pod nádobu, ale na svícen; a svítí všem v domě. Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích.

Tomáš Molnár